

Antallet af køer under ordningerne med en anslået årsydelse på 3.900 kg. pr. ko skulle alt andet lige medføre et fald i EFs mælkeproduktion på ca. 2,5 mill. tons.

I stedet forventes der for 1979 en stigning på ca. 1,5 mill. tons mælk, svarende til en stigning i produktionen på ca. 1,5 pct. i forhold til 1978. En tilsvarende stigning forventes i 1980.

Hvor mange ansøgninger der yderligere vil indgå i tiden indtil 31. marts 1980, hvor tilmeldingsfristen udløber, er vanskeligt at forudsige, men det må allerede nu fastslås, at præmieordningerne tilsyneladende ikke umiddelbart har medført noget fald i mælkeproduktionen, og i betragtning af at EFs mælkeproducenter normalt tilbageholder omkring 9 mill. tons mælk til foderformål m.m., vil leverancerne til mejerierne fortsat kunne øges betydeligt, selv om produktionen på længere sigt skulle falde nogle få procent. Ikke-markedsføringsordningen bør derfor under alle omstændigheder ophøre pr. 31. marts 1980.

Med henblik på at undgå en stor nedgang i oksekødproduktionen, bør omstillingsordningen imidlertid videreføres i en forbedret udgave f. eks. ved at der ydes meget højere præmier til producenter med få køer.

Endvidere kan det for at bremse stigningen i den andel af mælkeproduktionen, der leveres til mejeri, overvejes at indføre præmier til ammekøer, hvilket også vil fremme kødproduktionen.

For Danmarks vedkommende omfattede ordningerne pr. 30. juni 1979 i alt 72.742 malkekøer, repræsenterende en mælkemængde på ca. 310.000 tons. Som følge heraf burde man alt andet lige forvente et fald i produktionen og – i leverancerne – på ca. 6 pct. i forhold til 1978, men i øjeblikket ligger leverancerne til mejerierne kun ca. 2 pct. under 1978-niveauet, og det skønnes, at produktionen og leverancerne til mejerierne i løbet af 1979 og 1980 kun vil falde med ca. 1 pct. i forhold til 1978.

Der nedlægges ca. 4.000 malkekvægsbesætninger hvert år. Deltagelsen i præmieordningerne er således mindre end den normale strukturudvikling indenfor mælkesektoren. Fra 1976 til udgangen af 1978 er der således nedlagt ca. 7.500 malkekvægsbesætninger, medens det samlede antal malkekøer i samme tidsrum kun er faldet med ca. 5.000 stk. fra 1.105.000 stk. i 1976 til 1.100.000 stk. ved udgangen af 1978 (decembertællingen 1978).

De anførte tal refererer til det antal malkekøer, hvorfra der leveres mælk til mejerierne.

Da den overvejende del af de dyr, der indgår i ikke-markedsføringsordningen vil blive slagtet i tidsrummet mellem kontraktdataen og startdatoen, dvs. den dag, hvor landmanden skal ophøre med at levere mælk, vil startdatoen som regel fastsættes til et tidspunkt, hvor den til rådighed værende mængde foder er opbrugt, hvorfor der vil kunne forventes slagtning af et betydeligt antal dyr i bestemte perioder af året, nemlig i årets første måneder eller med andre ord i den sidste del af en indbindingsperiode.

Ved vurderingen af ordningerne og deres eventuelle fortsættelse bør der udover finansielle hensyn også tages hensyn til ordningernes virkning på lang sigt.

For så vidt angår produktionspotentielt må det være væsentligt, at den effektive og på længere sigt rentable produktion ikke rammes unødvendigt.

Den overvejende interesse for ordningerne har hidtil ligget hos producenter med relativt små malkekvægsbesætninger, idet gennemsnitsbesætningen under ordningen ligger på ca. 16 malkekøer. Det skønnes endvidere, at den største del af præmiemodtagerne er landmænd med en alder på 50 år og opefter. Det skønnes, at interessen i Danmark for ordningerne har været størst hos landmænd, der i forvejen ville være ophørt med mælkeproduktion, idet det samlede antal bedrifter, som er omfattet af ordningerne, er mindre end det antal malkekvægsbesætninger, der alligevel ville være blevet nedlagt, ligesom der ikke har kunnet spores en større nedgang i antallet af malkekøer, end det normalt har været tilfældet. Man eliminerer således næppe ved hjælp af ordningerne de effektive og kvantitativt betydningsfulde producenter, som ud over manglende alternative indtjeningsmuligheder ofte har betydelige investeringer at forrente.